

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ครั้งที่ 2

The 2nd STOU Graduate Research Conference

สภาพการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาของเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท

The Production of Khao Taeng Gua Pomelo by Farmers in Chainat Province

พิชญพร สีเข้ม (Pitchayaporn Seekhem)* จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)**

กรณิ ต่างวิวัฒน์ (Paranee Tangwiwat)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาในจังหวัดชัยนาท 3 ประการ ดังนี้ (1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา (2) สภาพการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาของเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง โดยเลือกเกษตรกรผู้ผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไปในจังหวัดชัยนาท จำนวน 96 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า พบว่า (1) เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 55.62 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.85 คน ใช้แรงงานในการผลิตส้มโอเฉลี่ย 2.16 คน และเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรชมรมไม้ผลจังหวัดชัยนาท เคยเข้ารับการอบรม และได้รับข่าวสารความรู้จากสื่อต่างๆ มีพื้นที่ผลิตส้มโอเฉลี่ย 5.48 ไร่ และเป็นที่ดินของเกษตรกรเอง รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 140,135.42 บาทต่อปี ต้นทุนในการผลิตส้มโอเฉลี่ย 4,088.54 บาทต่อไร่ ขายผลผลิตในราคากิโลกรัมละ 30 บาท โดยมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวน (2) ต้นพันธุ์นำมาจากเพื่อนบ้าน ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้น้ำโดยใช้สปริงเกอร์ ต้นส้มโอมีอายุเฉลี่ย 17.70 ปี มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี กำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคน ส้มโอส่วนใหญ่จะพบโรคแคงเกอร์ และเพลี้ยไฟส้ม มีการตัดแต่งกิ่งส้มโอเป็นประจำ และขยายพันธุ์ส้มโอโดยการตอนกิ่ง ส้มโอจะให้ผลตลอดปี ส่วนการเก็บเกี่ยวจะสังเกตจากต่อมน้ำมันที่ผิวส้มโอจะโตขึ้น แล้วจึงใช้กรรไกรตัดผลส้มโอ ส่งขายทันที (3) ปัญหาที่พบ คือ เกษตรกรขาดความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตส้มโอ รองลงมาประสบปัญหาโรคและแมลงระบาด ส่วนข้อเสนอแนะของเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ต้องการการสนับสนุนทางด้านความรู้เกี่ยวกับโรคและแมลงของส้มโอและการป้องกันกำจัด

สำคัญ ส้มโอ สภาพการผลิต ชัยนาท

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช pinky_science@hotmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช arkjin@hotmail.com

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช paranee.tan@stou.ac.th

Abstract

The objectives of this study were (1) to study economic and social state of farmers who had produced Khao Taeng Gua Pomeloes in Chainat Province; (2) to study the production state of their Khao Taeng Gua Pomeloes; and (3) to study their problems and suggestions on the production of Khao Taeng Gua Pomeloes.

The populations in this study which purposive sampling were 96 farmers who had produced Khao Taeng Gua Pomeloes in large area not less than 1 Rai in Chainat Province. The instrument used to collect the data was an interview form. The statistical methodology used to analyze the data by statistical software programs were frequency, percentage, minimum value, maximum value, and mean.

The findings of this study were as follows: (1) Most of the studied farmers were male, with average age at 55.62 years. They were educated at primary level. The average quantity of members of their family was 3.85 persons, while the average quantity of the labor in their pomelo production was 2.16 persons. They were a member of a farmer group which was a fruit plant club in Chai Nat Province. They used to participate in training courses and they had received information and knowledge of the pomelo production from various media. Their average area used in the pomelo production was 5.48 Rai, and it was their own land. Their average family income was 140,135.42 Baht/year, while their average capital used in the pomelo production was 4,088.54 Baht/Rai. The selling price of their produce was 30 Baht/kg. There would be middlemen who came to their orchard to buy their produce. (2) Pomelo tribes were given from their neighbors. The water supply got from natural water sources, and they usually used sprinklers to scatter water on the soil. The average age of their pomelo trees was 17.70 years. They applied both organic fertilizer and chemical fertilizer to fertilize the soil, and they had their labor eliminate weeds. Plant diseases and insects which were mostly found in their pomelo orchard were Khaeng-ger Disease and orange-thrips. They trimmed pomelo branches regularly, and they extended their pomelo tribes by grafting. Their pomelo trees mostly bore fruit through the year, and they would cut its branches with scissors when they observed that its oil glands were larger, and they would be ready to sell. And (3) considering their problems in the pomelo production aspect, it was found that they lacked knowledge and technology in the pomelo production, they had problems about plant diseases and the spread of insects, the soil was not fertile, the quantity of their labor and their circular capital for the pomelo production was insufficient, the selling price of pomeloes was low, the transportation was inconvenient, they had no own area and no marketplace for their produce, the water supply was insufficient, and it flooded respectively. They suggested that they should have been transferred knowledge of plant diseases and insects which destroyed their produce, and the way to eliminate them to protect their produce.

Keywords: Pomelo production, Production environment, Chainat Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดชัยนาทมีลักษณะเหมาะสมต่อการทำการเกษตร เนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำน้อยไหลผ่าน พื้นดินจึงมีความอุดมสมบูรณ์ ดังนั้นประชากรส่วนใหญ่จึงมีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ได้รับน้ำจากการชลประทาน พืชเศรษฐกิจประเภทพืชไร่ที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ ข้าว ซึ่งสามารถผลิตได้ทั้งนาปีและนาปรัง มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน พืชเศรษฐกิจประเภทไม้ผลที่สำคัญและมีชื่อเสียง คือ ส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ซึ่งนับว่าเป็นผลไม้ที่เป็นสมบัติคู่กับเมืองชัยนาท

ส้มโอขาวแตงกวาที่ผลิตในจังหวัดชัยนาทจะมีรสชาติอร่อยกว่าผลิตที่อื่น อาจเป็นเพราะสภาพภูมิอากาศ และสภาพของดินในจังหวัดชัยนาทที่เป็นพื้นที่ลุ่มแม่น้ำมีความอุดมสมบูรณ์ดีและมีแร่ธาตุของดินที่เหมาะสมต่อการผลิตส้มโอขาวแตงกวาให้มีรสชาติดี กุ้งโต เนื้อแห้ง มีความหวานประมาณ 10-12 องศาบริกซ์ และมีคุณค่าทางโภชนาการสูง นอกจากนี้ยังมีเปลือกที่หนาทำให้มีอายุหลังการเก็บเกี่ยวประมาณ 3 สัปดาห์ถึง 1 เดือน โดยทั่วไปแล้วส้มโอจะออกดอกและติดผลในปริมาณมากอยู่ 2 ช่วง ได้แก่การออกดอกเดือนธันวาคม-มกราคม เก็บเกี่ยวได้ช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน ซึ่งเรียกว่า “ส้มปี” และการออกดอกเดือนสิงหาคม-กันยายน เก็บเกี่ยวได้ช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน เรียกว่า “ส้มทวาย” ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 40-70 ผล/ต้น/ปี แล้วแต่อายุของส้มโอ เปลือกด้านในของส้มโอที่ติดกับเนื้อสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ ทำให้เกษตรกรมีรายได้และนำชื่อเสียงมาสู่จังหวัด

ปัจจุบันสวนส้มโอขาวแตงกวาในจังหวัดที่ผลิตมานานมีอายุหลายปี เริ่มมีปัญหาเกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพผลผลิตที่ลดลง เนื่องจากการจัดการต้นส้มโอที่ไม่เหมาะสม โรคพืชและแมลงศัตรูพืช รวมทั้งอุทกภัยที่เกิดขึ้นและสาเหตุสำคัญนั้นคือคุณภาพของดินเสื่อมโทรม เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ในการจัดการปุ๋ยในสวนส้มโอ ส่งผลให้ผลผลิตที่ได้ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรจะได้ศึกษาถึงสภาพการผลิตส้มโอขาวแตงกวาในจังหวัดชัยนาท เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับวางแผนและพัฒนาด้านการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตส้มโอได้อย่างมีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา
2. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาของเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษาคือเกษตรกรผู้ผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาในจังหวัดชัยนาทที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไปทั้งหมดจำนวน 96 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

- (1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
- (2) สภาพการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา
- (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาในจังหวัดชัยนาท จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 55.62 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.86 คน มีจำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตส้มโอ 2.16 คน โดยส่วนใหญ่ไม่จ้างแรงงานในการผลิตส้มโอ เกษตรกรส่วนมากเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรชมรมไม่ผลจังหวัดชัยนาท เคยเข้ารับการอบรม และได้รับข่าวสารความรู้จากสื่อต่างๆ เกษตรกรมากกว่าครึ่งมีพื้นที่ปลูกส้มโอไม่เกิน 5 ไร่ และเป็นที่ดินของเกษตรกรเอง รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 140,135.42 บาทต่อปี ต้นทุนในการผลิตส้มโอเฉลี่ย 4,088.54 บาทต่อไร่ ขายผลผลิตในราคา กิโลกรัมละ 30 บาท โดยมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวนทันทีหลังจากเก็บผลผลิต

2. สภาพการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาในจังหวัดชัยนาท พื้นที่ที่ศึกษาส่วนมากเป็นที่ราบลุ่ม และเกษตรกรไม่เคยส่งดินเพื่อทำการวิเคราะห์สภาพดินและธาตุอาหารในดิน ไม่มีการปรับสภาพพื้นที่ก่อนปลูก ส่วนต้นพันธุ์ที่นำมาปลูกส่วนมากได้มาจากเพื่อนบ้าน ต้นส้มโอมีอายุเฉลี่ย 17.70 ปี ระยะปลูกส่วนมากใช้ 6X6X6 เมตร ขนาดหลุมปลูก 0.5X0.5X0.5 เมตร เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการตัดแต่งกิ่งส้มโอ แหล่งน้ำที่ใช้เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการให้น้ำต้นส้มโอจะใช้สปริงเกอร์ เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ โดยส่วนใหญ่ใส่ปีละครั้ง นอกจากนี้ยังมีการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมด้วย โดยนิยมใช้สูตร 15 - 15 - 15, 16 - 16 - 16 และ 8 - 24 - 24 ใส่ปีละ 1 - 3 ครั้ง ในช่วงที่ส้มโอเริ่มติดผลและช่วงก่อนเก็บผลผลิต การกำจัดวัชพืชจะใช้แรงงานคน ส่วนโรคที่พบมากในสวนส้มโอคือ โรคแคงเกอร์และโรคยางไหล ซึ่งเกษตรกรจะใช้คอปเปอร์ออกซิคลอไรด์ในการป้องกันกำจัด แมลงที่พบในสวนส้มโอจะเป็นเพลี้ยไฟส้มและหนอนชอนใบ ซึ่งเกษตรกรจะใช้สารอะบาเม็กติน เบนเนท ในการป้องกันกำจัด เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการบังคับให้ส้มโอออกดอก เนื่องจากเกษตรกรไม่รู้วิธีการที่ถูกต้อง แต่มีการปลดผลอ่อนทิ้งในกรณีที่ติดผลมากเกินไป เกษตรกรจะขยายพันธุ์ส้มโอโดยวิธีการตอนกิ่ง ผลผลิตส้มโอจะมีตลอดปี เฉลี่ยประมาณ 53.8 ผลต่อต้นต่อปี การเก็บผลผลิตส้มโอเกษตรกรจะสังเกตจากตอมน้ำมันที่ผิวส้มโอจะโตขึ้นเก็บผลผลิตได้ โดยเกษตรกรจะใช้กรรไกรตัดแล้วจำหน่ายผลผลิตทันที

3. ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปลูกส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา ปัญหาในการปลูกส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวานั้นคือ เกษตรกรส่วนใหญ่ ขาดความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตส้มโอ รองลงมาประสบปัญหาโรคและแมลงระบาด ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแรงงานในการผลิต มีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ ประสบปัญหาผลผลิตราคาต่ำ การขนส่งไม่สะดวก ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเอง ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต ปริมาณน้ำไม่เพียงพอและปัญหาน้ำท่วม ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะด้านต่างๆ ของเกษตรกร คือ เกษตรกรส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะด้านการให้ความรู้เรื่องโรคและแมลง รองลงมาด้านการจัดการปัจจัยการผลิต ด้านการตลาดส้มโอ ด้านแรงงานในการผลิตส้มโอ และด้านเงินทุนหมุนเวียนตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ปลูกส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาในจังหวัดชัยนาท ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 55.62 ปี จบชั้นประถมศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีอายุมากแล้ว เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.86 คน เป็นแรงงานที่ใช้ในการผลิตส้มโอเฉลี่ย 2.16 คน ส่วนใหญ่ไม่นิยมจ้างแรงงานภายนอก เกษตรกรจะใช้แรงงานในครอบครัวแต่อาจมีบางส่วนที่ต้องจ้างแรงงานในการกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ย นอกจากนี้ เกษตรกรเจ้าของสวนยังเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรชมรมไม่ผลจังหวัดชัยนาท เคยเข้ารับการอบรมเรื่องการปลูกส้มโอและการดูแลรักษาต้นส้มโอ เกษตรกรประมาณร้อยละห้าสิบได้รับข่าวสารความรู้จากสื่อต่างๆ รองลงมาได้รับการอบรมและเพื่อนบ้านซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรจะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกส้มโอไม่เกินห้าไร่และ

เกือบทั้งหมดมีที่ดินเป็นของตนเอง มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อปี 140,135.42 บาท จะเห็นได้ว่าพื้นที่ปลูกส้มโอของเกษตรกรมีไม่มาก เพราะเกษตรกรใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ในการทำนา

สภาพการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาของเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม เกษตรกรไม่เคยส่งดินวิเคราะห์สภาพดินและปริมาณธาตุอาหารในดิน ไม่มีการปรับสภาพพื้นที่ก่อนปลูก เนื่องจากยังไม่ทราบประโยชน์ว่าการปรับสภาพดินและการวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินจะช่วยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรได้ ส่วนดินพันธุ์เกษตรกรจะนำมาจากเพื่อนบ้าน การปลูกส้มโอเกษตรกรจะเว้นระยะห่าง 6X6 เมตรซึ่งเป็นไปตามคำแนะนำของกรมส่งเสริมการเกษตร แต่การขุดหลุมปลูกเกษตรกรจะขุดขนาด 0.5X0.5X0.5 เมตร ซึ่งไม่สอดคล้องกับคำแนะนำ การใช้น้ำเกษตรกรจะใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้น้ำต้นส้มโอโดยใช้สปริงเกอร์ ต้นส้มโอของเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 17.70 ปี เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งจะใส่ปีละ 1 ครั้งร่วมกับปุ๋ยเคมีซึ่งจะใส่ปีละ 1 – 3 ครั้ง โดยจะใส่ในช่วงที่ส้มโอยังไม่ให้ผล ช่วงเริ่มติดผลและช่วงหลังเก็บผลผลิตเมื่อตัดแต่งกิ่งเสร็จ เกษตรกรเกือบทั้งหมดกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคน ส่วนโรคและแมลงที่พบในสวนส้มโอ ส่วนใหญ่จะพบโรคแคงเกอร์ และเพลี้ยไฟส้ม ซึ่งเกษตรกรจะใช้คอปเปอร์ออกซิดคลอไรด์ร่วมกับอะบาเม็กตินและเลนเนท ในการป้องกันกำจัดซึ่งเป็นไปตามคำแนะนำ การดูแลรักษาต้นส้มโอ เกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการตัดแต่งกิ่งส้มโอเป็นประจำ เพื่อให้ต้นโปร่งดูแลรักษาง่าย ส่วนเกษตรกรที่ไม่ตัดแต่งกิ่งเพราะไม่มีความรู้ในการตัดแต่งกิ่งและจะใช้กิ่งขยายพันธุ์ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการบังคับต้นส้มโอให้ออกดอกเพราะไม่รู้วิธีและกลัวต้นโทรม แต่มีการปลิดผลอ่อนทิ้งในกรณีที่ติดผลมากเกินไป เนื่องจากถ้าปล่อยให้ผลจะมีขนาดเล็ก ไม่สมบูรณ์ และเกษตรกรนิยมขยายพันธุ์ส้มโอโดยการตอนกิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับคำแนะนำของกรมส่งเสริมการเกษตร ส่วนการให้ผลผลิตนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ต้นส้มโอจะให้ผลตลอดปี โดยเฉลี่ย 53.8 ผลต่อต้นต่อปี ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ส่วนการเก็บเกี่ยวส้มโอเกษตรกรส่วนใหญ่จะสังเกตจากค่อนน้ำมนที่ผิวส้มโอจะโตขึ้นแล้วจึงใช้กรรไกรตัดหรือหนีบผลส้มโอแล้วส่งขายทันที โดยมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวน

ปัญหา ในการปลูกส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา เกษตรกรมากกว่าครึ่งขาดความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตส้มโอ รองลงมา ประสบปัญหาโรคและแมลงระบาด ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแรงงานในการผลิต มีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังพบปัญหาผลผลิตราคาต่ำ การขนส่งไม่สะดวก ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเอง ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต ปริมาณน้ำไม่เพียงพอและปัญหาน้ำท่วม ส่วนข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา พบว่าเป็นความต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการให้ความรู้เรื่องโรคและแมลง นั่นคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการอบรมเกษตรกรในเรื่องการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช ฤดูกาลที่มีการระบาดพร้อมทั้งแนะนำวิธีการป้องกัน ข้อเสนอแนะด้านการจัดการปัจจัยการผลิต นั่นคือ ภาครัฐควรสนับสนุนปุ๋ยและยาปราบศัตรูราคา ถูกให้เกษตรกร ข้อเสนอแนะด้านการตลาดส้มโอ นั่นคือ จัดให้มีตลาดกลางให้เกษตรกรได้จำหน่ายผลผลิตโดยตรง ข้อเสนอแนะด้านแรงงานในการผลิตส้มโอ ข้อเสนอแนะด้านเงินทุนหมุนเวียน นั่นคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ควรจัดให้มีเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร เกษตรกรจะได้รับความรู้จากสื่อต่างๆ การเข้ารับการอบรมและจากเพื่อนบ้าน ดังนั้นในการส่งเสริมการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาควรใช้วิธีการส่งเสริม

แบบกลุ่มบุคคล นั่นคือ การประชุมกลุ่ม การจัดให้มีการอบรม การจัดให้มีสวนต้นแบบซึ่งเป็นตัวอย่างสวนส้มโอที่มีการจัดการที่ดีให้เกษตรกรได้ศึกษาดูงาน เพื่อให้เกษตรกรได้รับประสบการณ์ตรงร่วมกับการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ

1.2 เกษตรกรบางส่วนประสบปัญหาเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ ปัญหาปุ๋ยและสารเคมีราคาแพง ดังนั้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ควรจัดให้มีเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้แก่เกษตรกร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรแนะนำให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือกองทุนปุ๋ยขึ้นเพื่อให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และพึ่งพาอาศัยกัน นอกจากนี้ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยสั่งตัดแก่เกษตรกร แนะนำให้เกษตรกรส่งดินตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินก่อนใส่ปุ๋ย เพื่อจะได้ลดต้นทุนการผลิตและเป็นแนวทางการแก้ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์อีกด้วย

1.3 จากการวิจัยสภาพการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด เนื่องจากไม่ทราบวิธีป้องกันและใช้สารเคมีในการกำจัดไม่ถูกต้อง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการแนะนำวิธีการป้องกันและการกำจัดที่ถูกต้องให้แก่เกษตรกร

1.4 จากการวิจัยปัญหาในการผลิตส้มโอ พบว่า เกษตรกรขาดความรู้และเทคโนโลยีมากที่สุด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการออกเผยแพร่ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้แก่เกษตรกร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาของเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการของเกษตรกรแล้วนำมาปรับปรุงระบบการส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกชมรมไม้ผลจังหวัดชัยนาท การบริหารชมรม เพื่อให้การผลิตส้มโอมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ บุญรอด (2552) “การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตส้มโอตามระบบเกษตรกรที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กรมวิชาการเกษตร (2551) “เอกสารสนับสนุน ระบบการจัดการคุณภาพ: GAP พืชส้มโอ” กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมอนามัย กองอาหาร “ปริมาณธาตุอาหารจากเนื้อส้มโอ” คำนวณวันที่ 2 เม.ย. 2555 จาก <http://www.thaigoodview.com/node/5225>

เกศณี คีวันาง (2547) “ศึกษาการผลิตส้มโอพันธุ์หอมใหญ่ของเกษตรกร จังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จริยา อุปศิริ (2549) “การจัดการผลิตและการตลาดส้มโอของเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดชัยภูมิ” รายงานการศึกษาอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เชาวลิต นาคสุวรรณ (2546) “รายงานผลการศึกษาเรื่องการพัฒนาส้มโอเพื่อการส่งออกของเกษตรกรจังหวัดนครปฐม” สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม กรมส่งเสริมการเกษตร

- ดวงจันทร์ เกรียงสุวรรณ (2547) “พืชผักผลไม้ไทยมีคุณค่าเป็นทั้งอาหารและยา ตอน ส้มโอ” บทความวิทยุ รายการสาระความรู้ทางการเกษตร วันจันทร์ที่ 7 มิ.ย.2547 คั่นวันที่ 5 เม.ย.2555 จาก <http://natres.psu.ac.th/radio>
- นิภาพรรณ ศิริทรัพย์สมบัติ(2544) “การวิเคราะห์เศรษฐกิจการส่งออกส้มโอของประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บัวรุณ จุ้ยเพ็ชร (2547) “อิทธิพลของขนาดสวนและการจัดการศัตรูพืชต่อคุณภาพของส้มโอพันธุ์ขาวทองดีสำหรับการส่งออก” วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรชีวภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- บุญธรรม จิตต่อนันต์(2551) “แนวคิดและทฤษฎีการส่งเสริมการเกษตร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารการส่งเสริมการเกษตร* หน่วยที่ 2 หน้าที่ 72 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- ปรัชญา รัชมิธรรม (2547) “เคล็ดไม่ลับการปลูกส้มโอนอกฤดูของเกษตรกรมีอาชีพชาวปราจีนบุรี” มติชนฉบับเทคโนโลยีชาวบ้าน 17(344):45-46
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2551) “แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* หน่วยที่ 4 หน้า201-223 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์และสุรพล เสรฐบุญตร (2553) “แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร”ใน*ประมวลสาระชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร* หน่วยที่ 3หน้า 15 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พิมลศักดิ์ สรวมนาม (2547) “เปรียบเทียบเกษตรดีที่เหมาะสม(ส้มโอ)กับการผลิตส้มโอของเกษตรกร ในภาคตะวันตก” สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จังหวัดราชบุรี
- มัลลิกา จินดาจันงค์ (2554) “การวิเคราะห์ทางการเงินของการลงทุนทำสวนส้มโอเพื่อการส่งออก อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- เขวาร์ตัน วงศ์ศิริสกุลแก้ว (2545) “การเติบโตและการพัฒนาการของผลส้มโอพันธุ์ขาวน้ำผึ้งและลักษณะสำคัญของผลพันธุ์อื่นๆ” วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วลัยพร ศศิประภา (2543) “การกำหนดพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาในพื้นที่จังหวัดชัยนาท” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการจัดการระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหิดล
- สมชาย ท่าตะเคียน (2550) “การใช้เทคโนโลยีชีวภาพกับการผลิตส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวาในเขตจังหวัดชัยนาท” เอกสารวิชาการสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- สมจิต โยธะคงและเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ(2553:7-4) “ รูปแบบการส่งเสริมเกษตร” ใน*ประมวลสาระชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร* หน่วยที่ 7 หน้า 4 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท(2550) “ข้อมูลพื้นฐานการเกษตรจังหวัดชัยนาท ปีการผลิต 2549/2550” ฝ่ายยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท
- _____. (2552/2553) “พื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดชัยนาท” คั่นวันที่ 6 พ.ค.2555 จาก http://www.chainat.doae.go.th/data_agri53.htm

สำนักงานเศรษฐกิจเกษตรเขต 1 (2553) “การประเมินผลโครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตส้มโอขาวแตงกวา

ชัยนาท” สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จังหวัดชัยนาท (2551) *การจัดทำแผนที่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI ของส้มโอขาว*

แตงกวาชัยนาท พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

สำเนา ฤทธิ์นุช (2544) “การใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการผลิตส้มโอเนเขตจังหวัดชัยนาท” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตร

ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สุทธิ กล้ารักย์ (2541) *ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและนิทานพื้นบ้าน อำเภอมโนรมย์ สภาวัฒนธรรม อำเภอมโนรมย์* (อัด

สำเนา)

สุนัตร์ ศรีลับซ้าย (2550) “สภาพการผลิตส้มโอของผู้ปลูกส้มโอในจังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร

มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น